

Riksdagens snabbprotokoll

2024/25:136

Måndagen den 23 juni

Kl. 11.00–12.56

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 2 och 3 juni justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Johan Pehrson* (L) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 28 juni.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2024/25:29 för tisdagen den 3 juni i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från socialförsäkringsutskottet.

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2024/25:3440–3443 till civilutskottet
2024/25:3432 och 3438 till civilutskottet

§ 5 Svar på interpellation 2024/25:712 om skydd mot skadlig nätpornografi

Anf. 1 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Åsa Eriksson har frågat mig vad jag avser att göra för att skydda barn från skadlig nätpornografi.

Artikel 28 i EU:s förordning om digitala tjänster (DSA) syftar specifikt till att skydda barn och unga. Utöver det finns det i samma förordning krav på att de stora digitala plattformarna, där flera pornografiska plattformar ingår, noggrant ska identifiera, analysera

och bedöma alla eventuella systemrisker som härrör från utformning eller användning av deras tjänster. Detta inkluderar eventuella faktiska eller förutsebara negativa effekter avseende könsrelaterat våld, skydd av folkhälsan och skydd av minderåriga och allvarliga negativa konsekvenser för individers fysiska och psykiska välbefinnande.

Förordningen om digitala tjänster har nu varit i kraft i lite över ett år och har börjat ge resultat. Exempelvis initierade kommissionen i slutet av maj 2025 utredningar gentemot fyra pornografiska plattformar för misstankar om att de har brutit mot förordningen i fråga om skydd av barn och unga.

Vidare presenterade EU-kommissionen, efter samråd med den europeiska nämnden för digitala tjänster, den 13 maj 2025 rekommendationer för att ytterligare stärka skyddet för barn och unga online. Rekommendationerna innefattar bland annat barnvänliga rapporteringskanaler och användarstöd samt insatser för att minska exponeringen för skadligt innehåll. Den europeiska nämnden för digitala tjänster hanterar frågor relaterade till DSA, och samtliga medlemsstater samt EU-kommissionen finns representerade i nämnden.

Därtill har det polska ordförandeskapet presenterat rådsslutsatser om att skydda barns och ungas psykiska hälsa kopplat till digitaliseringen och i dessa uppmanat medlemsstaterna och kommissionen att vidta ett flertal skyddande åtgärder för att säkerställa barns och ungas hälsa och trygghet i de digitala miljöerna.

I radio- och tv-lagen (2010:696) finns det regler om skydd av barn som gäller för så kallade videodelningsplattformar. En leverantör av en videodelningsplattform ska enligt radio- och tv-lagen vidta lämpliga åtgärder så att innehåll med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder inte tillhandahålls på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se detta, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt. Sådana åtgärder kan bestå av att införa ålders- eller föräldrakontrollsystem samt system för användarna att flagga och rapportera visst innehåll. Mediemyndigheten har tillsynsansvar för att leverantörerna vidtar sådana åtgärder.

Det pågår även initiativ kring åldersverifiering i flera andra EU-länder, vilka regeringen bevakar och följer utvecklingen kring.

Att skydda barns och ungas hälsa och välbefinnande är av yttersta vikt, och regeringen arbetar aktivt både nationellt och på EU-nivå för att stärka skyddet av barn och unga online – inte minst i den europeiska nämnden för digitala tjänster och dess arbetsgrupper, där Post- och telestyrelsen samt Mediemyndigheten och Konsumentverket deltar för Sveriges räkning.

Anf. 2 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Tack till statsrådet för svaret!

Jag vill börja med att ge en bakgrund till den här debatten.

Den övervägande delen av nätporren innehåller fysisk aggression, incest och verbalt våld. En del av porren riktar sig direkt till barn genom spel och tecknade figurer, och inte sällan är det dessutom unga människor som utnyttjas i filmerna.

Fru talman! Porren påverkar. Det våld och den kvinnoförnedring som förekommer i porren påverkar inte bara framtida sexuella beteenden hos barn och unga utan normaliserar också en skrämmande kvinno-syn som går stick i stäv med vår strävan efter ett jämställt samhälle där alla, oavsett kön, respekteras.

Fru talman! Porren flyttar gränser för vad tittarna tänder på och hur de behandlar andra sexuellt. Det är väl dokumenterat i forskning. Den normaliserar våld och övergrepp samtidigt som den bygger förväntningar om hur sex ska vara – förväntningar som ökar pressen att ställa upp på sådant som inte känns okej. Nio av tio scener innehåller fysisk eller verbal aggression, och det som tidigare uppfattades som extremporr är i dag normalporr. Och i princip alla barn och unga i Sverige har i dag tillgång till en smart telefon där det här innehållet finns, helt ofiltrerat och helt utan krav på åldersverifiering.

Fru talman! Regelbunden konsumtion av pornografi online, särskilt våldsam sådan, är kopplat till ökad risk för sexuellt tvång och övergrepp i nära relationer. Det leder också till stereotypa och förminskande uppfattningar om kön och sexualitet, vilket normaliserar att dominera eller utöva kontroll över en partner.

I samtal med Unizons jourer berättar många tjejer att deras partner är våldsamma när de har sex. De upplever att porren lär killar att deras vilja är norm och att om tjejer bara håller tyst och låter det ske är det okej. Det här är alltså vardag för mängder av unga människor i Sverige i dag – de allra flesta, skulle jag vilja påstå.

Fru talman! Statsrådet Erik Slottner har varit digitaliseringsminister i snart tre år. Under den tiden har problematiken bara ökat, så jag undrar vad Erik Slottner egentligen har gjort åt frågan.

Svaret han nyss gav berörde många bra saker som EU har gjort. Vi behöver verkligen reglera plattformarna på EU-nivå; det är det absolut mest effektiva. Men för att uppnå det som Digital Services Act stipulerar och för att uppnå allt det fina och bra som statsrådet räknade upp i sitt svar och som redan finns reglerat i lag måste svenska myndigheter agera. Det ser vi

tyvärr ingenting av i dag. Statsrådets svar haltar rejält där, menar jag.

Jag vill därför gärna höra vad statsrådet har vidtagit för åtgärder i Sverige, genom svenska myndigheter, och vad de har lett till.

Anf. 3 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag instämmer i den problembild som Åsa Eriksson beskriver här. Det vill jag verkligen säga.

Det finns mycket skadligt innehåll på nätet som kan förvränga inte minst unga människors men också många vuxna människors hjärnor och som påverkar beteenden. Innehållet på pornografiska plattformar är ett exempel, men det finns mycket annat skadligt och våldsamt innehåll och andra uttryck som jag tror inte är bra för människor generellt och framför allt inte för barn och unga.

Det är också därför socialminister Jakob Forssmed har vidtagit många åtgärder genom sina myndigheter, både Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten, vad gäller exempelvis riktlinjer för skärmtid för att minimera de risker och skador som överdrivet mycket skärmtid kan skapa.

När det gäller just tillsynen av skadligt innehåll behöver vi jobba internationellt, eftersom mycket få av dessa plattformar så att säga har sina hembaser i Sverige. Det gör det många gånger svårt för svenska myndigheter att agera och utföra tillsyn. Vi behöver jobba internationellt, och det är därför otroligt välkommet att EU har tagit fram Digital Services Act. Den har funnits i drygt ett år, och vi börjar nu se ganska stor effekt av den. Bland annat är fyra stora plattformar med pornografiskt innehåll nu under tillsyn just för att de har brutit mot innehållet i Digital Services Act.

Apropå internationellt samarbete vill jag också säga att det nu finns en diskussion om detta och att det här är en viktig fråga när jag träffar mina ministerkollegor. Åldersverifiering är en fråga som har lyfts fram. Jag vet att även min statsrådskollega Jakob Forssmed har tagit upp detta. Vi är väldigt öppna för åldersverifiering. Det gäller bara att hitta en modell som inte skapar andra problem som rör integritet och skyddet av barn och unga. Det gäller att hitta en åldersverifiering som är rättssäker och som även respekterar barn och unga och deras integritet.

Jag kan säga att en utveckling av en gemensam europeisk digital identitetsplånbok skulle kunna vara ett sätt att skapa ett gemensamt system för åldersverifiering inom unionen. Det är dock lite för tidigt ännu att kunna ge en klar ståndpunkt i den frågan, men vi är definitivt öppna för att kunna gå vidare med det.

Åsa Eriksson menar i sin interpellation till mig att PTS inte gör någonting. Detta har att göra med att PTS har ansvar för onlineplattformar som först och främst har sin bas i Sverige och som har färre än 45 miljoner unika användare. De fyra plattformar som nu är under luppen inom ramen för Digital Services Act, alltså DSA, har fler än 45 miljoner unika användare. De är därmed ett ansvar för EU-kommissionen. Vi får se vad denna granskning och tillsyn kommer fram till. Jag

hoppas verkligen att den kan komma fram till något rejält, så att det sätter en form av ribba och riktlinje för andra plattformar.

Anf. 4 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman och statsrådet! Jag blev väldigt glad över att höra att regeringen är öppen för åldersverifiering, för jag tror verkligen att det är en väg vi måste gå. Det är absolut inte hela lösningen, utan det finns mycket annat som också måste göras, men jag är helt övertygad om att det skulle ha ett väldigt stort signalvärde.

Studier visar att den typ av porr som framför allt unga killar kommer i kontakt med nästan alltid innehåller våld. De uppfattar dock sällan själva det här innehållet som våld. Bland de vanligaste handlingarna finns sådant man knappt vill ta i sin mun: att mannen kväver kvinnan med penis, strypningar, att mannen först penetrerar kvinnan analt och sedan direkt oralt samt olika typer av slag. Detta är alltså de vanligaste handlingarna i den vanliga gratis mainstreamporren.

I princip utövas all denna förnedring, denna aggression och dessa våldsamma handlingar av män mot flickor och kvinnor. De vanligaste reaktionerna från flickorna och kvinnorna på denna förnedring är – som det ser ut på filmerna, i alla fall – neutrala eller positiva. Budskapet till den som tittar är alltså att förnedrande, aggressiva och våldsamma sexualiserade handlingar förhöjer sexuell njutning för både män och kvinnor. Vad bidrar det till för typ av sexuella relationer?

Jag är som sagt väldigt glad över att statsrådet också ser problemet och vill göra någonting åt det. Vi har dock än så länge inte sett något resultat av detta.

Enligt Datainspektionen, Statens medieråd och Barnombudsmannen krävs åtgärder för att videodelningsplattformarna ska vidta lämpliga åtgärder så att filmer med ingående våldsskildring eller pornografiska bilder inte tillhandahålls på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn ska se dem. Ändå sker detta varje dag, året runt, dygnet runt.

Fru talman! Vi socialdemokrater menar att situationen är oacceptabel. Vi har på vår partikongress efter lång debatt fattat beslut om att verka för införandet av ålderskontroller på pornografiska webbplatser. Fokus ska särskilt vara att begränsa barns tillgång till våldsglorifierande pornografi.

Vi inser att detta inte kommer att lösa hela problemet, men vi menar att det är ett viktigt steg att ta – inte minst för att skydda de minsta barnen, som kan hamna på den här typen av sidor av misstag. Det har också ett otroligt viktigt signalvärde. Vuxenvärlden måste vakna.

Statsrådet sa i sitt svar att DSA har börjat ge resultat. Det tycker jag låter bra, men jag vill höra vilka resultat statsrådet menar att vi kan redovisa för svenska internetanvändare. Är det i dag färre barn som har tillgång till våldsporr? Har några plattformar tvingats ta bort material eller stänga ned, eller kan statsrådet visa på andra resultat?

Anf. 5 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! När det gäller den sista, direkta, frågan från Åsa Eriksson har jag ingen statistik på andelen barn som har tillgång till det här materialet och inte. Det kan jag på stående fot faktiskt inte svara på.

Vad gäller DSA är den som sagt ganska ny. Den har funnits i drygt ett år, och många av de här tillsynsärendena tar ju längre tid. Vi får se vad resultatet blir. Tillsynen mot just de här fyra plattformarna som har pornografiskt innehåll pågår just nu.

Jag vet inte vad EU-kommissionen kommer att komma fram till, men EU-kommissionen kan i det yttersta fatta beslut om att stänga ned plattformar. Det ska sägas att det är väldigt långtgående, men möjligheten finns teoretiskt i alla fall. Annars är det böter.

Jag skulle säga att de redskap som finns inom DSA är så pass kraftfulla att det skapar mycket stora signalvärden till plattformarna om man använder dem. Jag hoppas verkligen att detta ska leda till att de tänker efter både en och två gånger – om jag uttrycker mig milt – när det gäller vilken typ av material de faktiskt publicerar. De måste ta ansvar för det material de publicerar och för vilken publik de vänder sig till.

Jag är inte minst också väldigt bekymrad över den kvinnosyn och syn på sex och samlevnad som den här typen av material förmedlar – väldigt mycket till unga pojkar, men också till flickor. Jag delar verkligen den bilden.

Det här ställer också ännu större krav på hur föräldrar samtalar med sina barn kring de här frågorna och inte minst också på skolans sexual- och samlevnadsundervisning. Den måste också på något sätt anpassas utifrån den här relativt nya verkligheten med den extrema lättillgänglighet till porr som finns i dag.

Jag nämnde att socialminister Jakob Forssmed tagit mycket initiativ vad gäller skärmtid generellt. Detta är en del av det skadliga innehåll som Forssmed ser med stor oro på. Jag vet att även min statsrådskollega jämställdhetsminister Nina Larsson är mycket engagerad i frågan om vilken syn på kvinnor porren skapar bland inte minst pojkar och unga män.

Flera delar av regeringen är engagerade i den här frågan utifrån sina olika vinklar, olika lagstiftningar och olika myndigheter. Det är därför det ibland blir svårt. Det här är en interdepartemental fråga. Många statsråd är inblandade utifrån olika infallsvinklar. Det gör att frågan säkert skulle kunna ta vägen någon annanstans och debatten få andra perspektiv och vinklar om andra statsråd var inblandade i den.

Nu är det dock jag som får svara på just den här frågan. När det gäller mitt ansvarsområde är det framför allt Digital Services Act och åldersverifieringen vi nu jobbar på inom EU som jag kan svara för – och så har gjort.

Anf. 6 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag kan börja där statsrådet slutade. Det här är verkligen en fråga som inbegriper många olika portföljer och delar av regeringens arbete. Jag har tidigare debatterat ungefär samma fråga med både

kulturministern och jämställdhetsministern. Jag kommer också att fortsätta interpellera fler statsråd.

Som tips kan jag säga att man i regeringen gärna får driva att vi behöver en utredning om porrens konsekvenser och skadeverkningar på samhället samt vad vi samlat kan göra åt detta. Jag tror att det vore bra att ta ett helhetsgrepp.

Fru talman! Statsrådet nämnde skolan. Skolan har verkligen en viktig roll; det var därför vi ändrade i läroplanen när vi satt i regeringsställning så att det i dag är tydligt att man ska jobba med porrkritik i samtliga ämnen. Det är jag väldigt stolt över, men jag är också orolig över att det i dag finns en utredning som föreslår att detta ska tas bort ur läroplanen. Statsrådet får alltså gärna lyfta vid regeringssammanträden att det vore väldigt olyckligt.

Till sist vill jag ta upp det här med signalvärde, som statsrådet var inne på. Jag är helt övertygad om att det är väldigt starkt om man inför åldersverifikation. Jag vill hänvisa till ett möte jag hade i onsdags kväll med amerikanska kvinnoorganisationer, som berättade om en mängd delstater som har infört åldersgräns på just sidor med våldsam pornografiskt innehåll och där tittandet har minskat drastiskt även bland vuxna – i vissa delstater så mycket som 80 procent – på Pornhub.

Det är alltså väldigt tydligt att det inte bara är barn man skyddar om man går in och reglerar. Jag tror i stället att det skulle få stor effekt även på vuxnas tittande, vilket vore väldigt bra inte minst för de kvinnor som utnyttjas när porren produceras.

Anf. 7 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Fru talman! Jag får tacka Åsa Eriksson för att hon lyfter frågan här och även med flera ministrar. Jag tycker verkligen att det är en viktig fråga att ta upp och diskutera.

Jag tar alltid emot mer kunskap, även om jag tror att vi redan har ganska mycket kunskap om vilken inverkan porren har på samhället och vilken skada den gör. Det gäller naturligtvis både dem som deltar i själva industrin och, inte minst, pojkar och unga män. Men vi kan behöva mer kunskap om detta, inte minst mot bakgrund av hur otroligt mycket mer lättillgänglig och hur mycket grövre porren är i dag jämfört med för ett antal år sedan.

Jag har redogjort för detta inom mitt ansvarsområde, där det framför allt gäller de digitala plattformarnas ansvar för att motarbeta skadligt innehåll, The Digital Services Act och den tillsyn som nu sker från EU-kommissionen. Jag har även berättat att åldersverifiering är en levande fråga inom hela EU. Jag tror också att det är inom EU vi behöver ta de här greppen; jag tror att det vore olyckligt om varje land började få sina egna nationella regler kring detta.

Dock ska sägas att åldersverifiering är komplicerat. Det behöver göras så att vi också skyddar integriteten för unga människor vad gäller spårbarhet och annat, så det är rättsligt komplicerat. Även rättsligt komplicerade frågor har ju lösts tidigare, men jag tycker ändå att vi ska säga det. Man kan vara principiellt för detta,

men det gäller att hitta ett system som funkar. Jag skulle säga att frågan är levande bland många EU-länder, och Sverige har inte på något sätt stängt dörren för detta.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2024/25:704 om reglering av fotbollsagenter och koppling till organiserad brottslighet

Anf. 8 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Lars Isacson har frågat statsrådet Gunnar Strömmer om han avser att initiera ett arbete med syftet att införa en nationell tillståndsplikt och tillsyn för idrottsagenter i Sverige, om han anser att agentverksamhet i Sverige bör omfattas av penningtvättslagen och/eller särskilt tillsynsansvar från Skatteverket eller annan myndighet, om han är beredd att låta fotbollens ekonomiska aktörer ingå i den bredare strategi mot organiserad brottslighet och ekonomisk brottslighet som regeringen driver samt om han och regeringen har tagit intryck av hur andra länder, till exempel Italien, har inkluderat idrottens ekonomi i sin antimaffiaglagstiftning och om han är öppen för att i Sverige göra motsvarande.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Den organiserade brottsligheten är systemhotande. Våldet, hoten, rekryteringen av barn och den kriminella ekonomin påverkar samhällets funktionssätt och människors trygghet och säkerhet. Regeringen har därför tagit fram en nationell strategi mot den organiserade brottsligheten. Den innehåller prioriteringar, åtgärder och mål för att öka samhällets motståndskraft och handlingskraft mot den organiserade brottsligheten.

Idrottsrörelsen bidrar till inkludering och gemenskap och kan i vissa sammanhang bidra till att färre ungdomar dras in i ett liv i kriminalitet. Samtidigt har Polismyndigheten gjort bedömningen att den organiserade brottsligheten tar mark inom idrotten, framför allt inom fotbollen. Regeringen har tillfört resurser för att stärka idrottens motståndskraft mot idrottsrelaterad brottslighet. Regeringen har också vidtagit flera åtgärder för att motverka matchfixning, däribland att möjliggöra ett utökat informationsutbyte mellan relevanta aktörer vid misstanke om matchfixning.

I EU:s penningtvättsregelverk ställs krav på att vissa aktörer ska vara grindvakter mot att olika samhällssektorer missbrukas av kriminella. Delar av idrottsrörelsen har på EU-nivå identifierats som utsatta för särskilda risker för penningtvätt, och från och med sommaren 2029 kommer professionella fotbollsklubbar och fotbollsagenter att omfattas av regelverket och stå under tillsyn. Inom Regeringskansliet bereds de anpassningar av svensk rätt som krävs. EU:s medlemsstater, däribland Italien, har alltså tillsammans tagit fram en gemensam reglering kring detta. Det är

positivt. Det banar väg för en fotbollssektor fri från inflytande av kriminella.

Svenska Fotbollförbundet ställer redan i dag krav på fotbollsagenters verksamhet. Dessa krav har sin grund i internationella standarder.

Anf. 9 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Tack till statsrådet Niklas Wykman för svaret på den fråga som jag ställde till justitieministern!

Det finns knappt något samhällsområde som är skyddat mot organiserad brottslighet längre, och det senaste exemplet i en lång rad är svensk fotboll. Inom politiken och i polisväsendet pratar vi ofta om våld på läktarna, pyroteknik och mer repressiva åtgärder, men det vi nästan aldrig pratar om är vad som pågår bakom kulisserna och där de stora pengarna rör sig.

Agentverksamheten inom svensk fotboll är i dag i princip oreglerad. Samtidigt är det en miljardmarknad; bara under 2023 uppgick spelarförsäljningen inom allsvenskan och superettan till över 660 miljoner kronor. År 2022 rapporterades det att över 100 miljoner kronor gick till agenter. Efter det har Fotbollförbundet slutat att redovisa siffrorna, och i dag finns det ingen öppen statistik.

Samtidigt har allsvenskan nått historiska publiknivåer där publikrekord slås varje år. Man ser en stark ökning av kvinnor och barn på läktarna. Det här är inte en miljö som håller på att glida samhället ur händerna utan ett exempel på något som förenar människor i hela landet och något vi ska värna.

Vi har sett hur agentverksamheten utvecklas i andra delar av världen. I delar av Afrika och Sydamerika sker ren människohandel där unga spelare exporteras till Europa av oseriösa aktörer. I Europa har agenter kopplats till penningtvätt och matchfixning, och i Italien har man gett landets antimaffiaorgan mandat att granska fotbollens ekonomi eftersom det ses som ett direkt hot mot samhällsstrukturen.

Flera svenska klubbar och supportergrupper har lyft sin oro. De ser hur stora pengar hanteras utan insyn, hur unga spelare – pojkar och flickor – får oklara rådgivare, hur agenter försöker påverka klubbarna och hur det saknas verktyg för att agera när något verkar fel. Vi reglerar mäklare och välfärdsföretag, men vi reglerar inte agenter som hanterar 100 miljoner inom en enda sport.

Jag har verkligen inte alla lösningar, fru talman, men jag har lagt fram ett antal förslag och tagit del av ministrarnas svar. Jag noterar att statsrådet lyfter EU:s framtida regelverk, och det är bra. Men statsrådet säger ingenting om vad Sverige kan göra redan nu. Statsrådet svarar inte på frågan om penningtvättslagen, säger ingenting om tillståndsplikten och undviker frågan om ekonomisk tillsyn.

Jag vill därför avsluta med en rak fråga till statsrådet, fru talman. Delar han min bild att det finns kopplingar mellan agentverksamhet i svensk fotboll och grov organiserad brottslighet, eller misstänker han det starkt, så som flera klubbar och

supporterorganisationer gör? Om svaret är ja vill jag förstå varför regeringen inte agerar mer offensivt redan nu.

Anf. 10 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Jag vet inte om jag ska använda ordet ödmjuk, men om jag var Lars Isacsson och tillhörde Socialdemokraterna skulle jag vara försiktig med att uttrycka mig på det där sättet – lite nedlåtande och lite raljant – och undra varför ingenting har hänt. Det är ju ett enda stort frågetecken vad Socialdemokraterna gjorde under åtta år. Det är ett vakuum. Varför undertecknades inte Macolinkonventionen, alltså det internationella samarbete som finns? Sverige stod utanför; många skulle nog säga att det är helt otroligt.

Vi har fått ett enormt positivt bemötande från idrotten och från fotbollen, inte minst för att vi nu gör de här sakerna. Jag har något svårt att förstå det höga tonläget. Lars Isacsson kanske kan fylla i varför Sverige hade åtta så tomma år då man bara såg problemen växa på de här områdena. Sverige undertecknade inte ens de internationella konventioner som ska reglera åtgärder och samarbete på området. Det är faktiskt helt otroligt.

Precis som interpellanten påpekade pågår ett internationellt arbete. Det pågår också ett svenskt lagstiftningsarbete för att möta detta 2029. Jag är övertygad om att denna verksamhet till sin natur många gånger är gränsöverskridande och att detta därmed behöver lösas på en internationell arena. Man kan givetvis överväga enskilda åtgärder i Sverige, men det behövs en gemensam lösning för detta. Interpellanten är säkert medveten om att Fifa själva har försökt att ta tag i problemet genom att skapa standarder. Detta arbete är dock för tillfället pausat på grund av rättsliga bedömningar.

Fru talman! Man behöver aldrig utesluta att det går att göra saker och till exempel ha mer statlig kontroll och fler statliga register; det kan emellanåt vara befoगत och en lösning på ett befintligt problem. Men när saker och ting till sin natur är så gränsöverskridande som detta är och berör internationella transaktioner är det rimligt att försöka nå och upprätthålla internationella överenskommelser. Det får ändå sägas vara huvudlinjen i det arbete som vi bedriver.

Anf. 11 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag upplevde inte att jag hade ett speciellt högt tonläge. Jag tyckte också att jag sa att jag verkligen inte har alla lösningar på detta stora problem. Jag upplevde heller inte att det var speciellt polemiskt.

Statsrådet undrade varför det inte hände någonting under de åtta år vi styrde. Jag är ledamot i justitieutskottet. Det är fortfarande så att sju av tio av de propositioner som lagts fram här kom från den socialdemokratiska regering som satt vid makten 2014–2022. Nu debatterar vi dock vad vi ska göra framöver.

Vi har ju verktyg som vi använder i andra samhällssektorer, från välfärden till finansmarknaden. Här, där det rör sig om unga människors livsöden och om mångmiljonbelopp, står staten dock bredvid och tittar

på. Ekobrottsmyndigheten har varnat för att den organiserade brottsligheten efter införandet av den nya förverkandelagstiftningen, som vi varit överens om och som är väldigt bra, aktivt söker nya marknader att tvätta pengar på. Marknader som är oreglerade eller saknar tillsyn är särskilt utsatta. Agentmarknaden i fotboll är ett tydligt exempel på just en sådan sårbar miljö.

Vi reglerar assistansbolag, även om vi skulle kunna göra mer. Vi granskar kontanthantering och ställer krav på fastighetsmäklare, men när det gäller fotbollsgenter nöjer vi oss med att hoppas att någon annan löser det längre fram. Jag tycker inte att det är ansvarsfullt av nuvarande regering, som är inne på sitt fjärde år. Jag tycker heller inte att det var ansvarsfullt av tidigare regeringar.

Om man ser att det finns ett problem måste man agera, och det är fortfarande möjligt att göra rätt. Jag tror dock att man måste göra någonting nu och inte vänta in 2029.

Jag vill avsluta med nya frågor till statsrådet. Anser statsrådet verkligen att det är rimligt att vänta till 2029 på en europeisk reglering, och anser han att det är rimligt att Svenska Fotbollförbundet, som är en ideell organisation, ska bära ansvaret för reglering av en miljömarknad med risk för organiserad brottslighet?

Anf. 12 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Det är alldeles uppenbart att mer borde ha gjorts tidigare när det gäller den organiserade brottsligheten både på det här området och på andra områden. Den har tillåtit äta sig djupt in i det svenska samhället. Idrotten är ett sådant exempel.

Jag har själv träffat bland annat Interpol med anledning av den här frågeställningen. Jag har besökt Interpols verksamhet i Singapore, där man tittar på hur matchövervakningen går till. Det här är ett mycket utstuderat sätt att utnyttja idrotten, men idrotten gör sig emellanåt också till en aktör för detta. Här finns problem både med den organiserade brottsligheten och, emellanåt, i idrotten själv.

Jag håller med om att det är svårt att förstå varför man under så lång tid satt på händerna gällande detta. EU-regler är på väg in; de börjar gälla 2029, och det är dem vi arbetar med att implementera. Eftersom man inte har gjort så mycket under lång tid är frågan vilka tillfälliga svenska regler vi skulle ha under den perioden. Hur skulle de komma till, och hur skulle de fungera med det befintliga regelverket? Det är ändå en rimlig bedömning – det är bra att dessa regler kommer på plats.

Om vi från svensk sida till exempel hade undertecknat Macolinkonventionen tidigare hade vi kanske varit i en lite starkare position och haft större inflytande. Jag vet inte om ledamoten har något svar på varför man inte gjorde det under åtta års tid. Det är ju ändå den konventionen som är den internationella hörnstenen i det här arbetet, och Sverige valde att inte underteckna den under lång tid.

Vi har ju tagit fram en proposition om matchfixning och gjort förändringar i spelförordningen.

Framöver kommer heller inte politiska partier att kunna åtnjuta gräddfiler i detta. Det har vi gjort för att höja moralen på det här området. Vi har också ökat anslaget till Spelinspektionen. Spelinspektionen och Finansinspektionen har fått gemensamma uppdrag kring detta. Förändringar har gjorts när det gäller lagöverträdelser och arbetet mot brott som gäller spelfusk.

Vi har alltså staplat åtgärder på varandra på det här området. Ledamoten har säkert rätt i att den förra regeringen tog initiativ till delar av detta. Det är dock lite konstigt att man inte klarade av att göra allt det bra under de första sju åren, utan allt det var i stället tvunget att skölja över till det åttonde året och till den här regeringens första. Jag tror inte att det imponerar särskilt mycket på människor att man först det sjunde året av åtta lyckades leverera något. Vi hade sedan kraft och förmåga att genomföra saker på ett område där det dessförinnan inte hade hänt så mycket.

Jag är lite nyfiken på ledamotens inställning till det arbete som Fifa gjort för de internationella standarderna på detta område. Det är för mig svårt att se hur Sverige ensamt skulle kunna reglera en marknad som är mycket internationell till sin karaktär och som många gånger handlar om rekryteringar över landsgränser. Som jag ser det är det en EU-reglering eller en internationellt överenskommen självreglering som måste till för att det här systemet ska fungera. Jag tolkar ledamoten som att vi i grund och botten är överens om att det är så det måste gå till för att det ska bli effektivt.

Anf. 13 LARS ISACSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret och debatten.

Jag kan börja med att kommentera statsrådets fråga. Jag håller helt med om att det behövs en europeisk eller internationell reglering, men jag tror också att vi redan nu kan göra mer och göra det snabbare.

Jag vet inte hur givande det är att titta tillbaka på vilka som gjorde eller inte gjorde vad. Om Tidöregeringen skulle vinna valet 2026 och vänta med detta till 2029 skulle det innebära att Tidöregeringen inte gjort något under sju års styre, för att jämföra med hur det varit tidigare.

Allsvenskan i fotboll blomstrar med publikrekord, tryggare läktarkultur och växande engagemang från kvinnor, barn och familjer över hela landet. Det är en folkrörelse och någonting att vara stolt över.

Samtidigt växer något annat. Detta är en miljardmarknad med agenter, pengar utan insyn och kopplingar till grov organiserad brottslighet. Det är mot detta vi borde rikta krafttagen. Vi borde rikta betydligt mer av samhällets kraft mot den organiserade brottsligheten, som äter sig in i fotbollskroppen, än mot supporrar och pyroteknik. Vi borde slå hårt mot dem som utnyttjar systemets svagheter för att tvätta pengar, manipulera spelare, påverka klubbar och sko sig på andras drömmar.

Att regeringen väljer att luta sig mot en reglering som ligger fem år bort och låta ett ideellt förbund bära

ansvaret duger inte. Det behöver införas en nationell tillståndsplikt, och det behövs insyn. Detta behöver också kopplas till strategin mot den organiserade brottsligheten, och det behövs en svensk antimaffiaglagstiftning. Man kan inte blunda längre utan måste gå på pengarna och försvara det som är bra och unikt med svensk fotboll.

Anf. 14 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Regeringen vill få EU-regler på plats. Det tar lite tid, men det är bra att reglerna mot penningtvätt breddas till att omfatta fler sektorer så att vi kan bekämpa brottslighet effektivare också inom idrotten. Det är något helt annat än att helt låta bli att skriva under en konvention, för det kan man när som helst bestämma själv att inte göra. Det är alltså två olika typer av beslut.

Jag anar en viss ånger hos Lars Isacson över att man inte tog tag i detta, och om Lars Isacson inte kan erkänna det kan han åtminstone säga att det är bra att regeringen har gjort detta och att en förutsättning för att Sverige ska kunna vara ett bra land på detta område är att vi undertecknar de internationella konventioner som finns. Annars verkar han lite missunnsam.

Det sägs att det inte görs något på detta område. Men vi har gjort mycket på spelsidan, inom omsorgsplikten och med informationsdelningen. Vi har också gett Riksidrottsförbundet nya verktyg. Vi har vidare ändrat i förordningen om statsbidrag till idrottsverksamhet för att bygga grundstadga i hur detta fungerar. Det handlar om kontroll och skuld hos Kronofogden, om möjlighet att behandla personuppgifter vid kontroll, om stärkta krav på hantering och prövning av ansökningar av exempelvis behöriga företrädare, om stärkta krav på beslut förenade med villkor som avslås, om anmälningsskyldighet för ändrade förhållanden och om att Riksidrottsförbundet kan kräva in revisorsrapporter. Det handlar också om krav på hantering av återbetalning av medel och om tvåårsgräns för bidrag upp till ett prisbasbelopp.

Det är helt enkelt felaktigt att beskriva regeringen som passiv. Vi har gjort många saker inom spellagen, omsorgsplikten med flera områden. Vi har dessutom undertecknat de internationella konventionerna. Vi har också ökat rättsväsendets resurser generellt, vilket gör att vi även här kan möta det som är olagligt med större kraft.

Jag uppskattar dock ledamotens engagemang i frågan.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2024/25:715 om Transportstyrelsen och PEth-testerna

Anf. 15 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig hur jag ser på Transportstyrelsens hantering av PEth-testerna

och om jag avser att agera i frågan eller om jag har fortsatt förtroende för myndighetens generaldirektör.

Som Thomas Morell påpekar är läkares anmälningssplikt en viktig del i trafiksäkerhetsarbetet för att fånga upp personer som läkaren av medicinska skäl bedömer vara olämpliga att ha körkort.

Körkortslagen (1998:488) är inte den enda viktiga hållpunkten i sammanhanget. Det är i *Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om medicinska krav för innehav av körkort m.m.* (TSFS 2010:125) som de krav som följer av EU:s körkortsdirektiv har implementerats.

Jag ser det som positivt att myndigheten har tagit uppgifterna och allmänhetens oro på allvar. Transportstyrelsen har beslutat att se över tillämpningen i avvaktan på att de nya reglerna om alkohol och droger i myndighetens föreskrifter om medicinska krav för innehav av körkort träder i kraft. Myndighetens bedömning är att de föreslagna föreskrifterna kommer att innebära en ökad tydlighet och förändringar i hittillsvarande praxis och att färre kommer att få sina körkort indragna.

Jag vill även påminna ledamoten om att antalet körkortsåterkallelser under 2024 där orsaken var förhöjda PEth-värden vid två mätillfällen utan kompletterande information var cirka 40 stycken.

Jag välkomnar de steg och åtgärder Transportstyrelsen nu tar, och jag har fortsatt förtroende för Transportstyrelsens generaldirektör.

Anf. 16 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Detta med att köra onykter ute på vägarna är ett allvarligt problem, och givetvis ska vi göra allt för att komma åt dem som är rattfulla.

Jag vet att många kommer att titta på denna debatt i dag just för att PEth-testerna har blivit ett stort problem ute i samhället och engagerar en stor mängd människor. Jag vill därför passa på att be om ursäkt till dem som har mejlat mig men inte fått svar. Det har helt enkelt inte funnits möjlighet att svara på alla mejl.

Det viktiga är att komma bort från Transportstyrelsens låtsaspoliser. Det sitter tjänstemän på Transportstyrelsen och agerar poliser. Man anser att människor ska bli av med sina körkort trots att de inte har begått något brott. Man tycker att de har ett missbruksproblem, baserat på två PEth-tester, i vissa fall bara ett. Transportstyrelsen säger att det handlar om 40 fall under 2024. Men det stämmer inte, för i morse sa en journalist jag var i kontakt med att det är betydligt fler.

Vad vi behöver är riktiga poliser som kan agera ute på vägarna och ta bort dem som kör på fyllan. Vi behöver riktiga poliser som kan läsa lagstiftningen och förstå vad som faktiskt står däri och som inte leker med lagstiftningen så som man gör på Transportstyrelsen.

Att tro att Transportstyrelsens agerande leder till att vi får bort rattfyllerister är en akademisk kullerbytta av rang. Låt oss bara ta dödsolyckan i Gävle för någon månad sedan då två unga män omkom. Föraren saknade körkort och misstänktes dessutom för grovt rattfylleri. Där hade det ingen som helst betydelse att

förarens körkort var indraget, för han körde på fyllan ändå. Det är detta som är problemet: Man tror att man kommer åt ett allvarligt bekymmer ute i trafiken genom att agera utifrån skrivbordskontroller.

I sitt svar hänvisar statsrådet till TSFS 2010:125, vilket är ganska lustigt eftersom det däri står ganska tydligt: "En person anses vara beroende av substans som sägs i 1 § första stycket 1 eller 2 om diagnosen beroende har ställts utifrån vedertagen medicinsk praxis eller om det utifrån tillgänglig information kan bedömas att kriterierna för sådan diagnos är uppfyllda."

En läkare ska göra en bedömning huruvida man har ett alkoholproblem eller inte. Man kan använda sig av PEth-tester när man ställer diagnos, men läkaren ska alltid föra en dialog med sin patient och göra vidare utredningar för att se huruvida patienten har ett alkoholberoende som är skadligt eller inte. Man kan alltså inte förlita sig på enskilda PEth-tester.

Det står tydligt att det krävs vedertagen medicinsk praxis för att man ska kunna bedöma om en människa har ett alkoholproblem eller inte. Detta har Transportstyrelsen helt frångått, vilket är synnerligen allvarligt.

Anf. 17 Statsrådet ANDREAS
CARLSON (KD):

Fru talman! Vad gäller kontroller på väg för att förebygga, upptäcka och beivra rattonykterhet är vi helt överens. Men det är inte riktigt det denna debatt handlar om, utan den handlar om ledamotens frågor om hanteringen av PEth-testerna. Jag har svarat på Thomas Morells frågor, men jag vill i tillägg till det säga att det förstås är viktigt av rättssäkerhetsskäl att använda etablerade mätmetoder och fastställda gränsvärden.

Därför är det positivt att Transportstyrelsen nu gör en regelöversyn. De nya reglerna kommer att förtydliga när en förare är medicinskt olämplig för körkort, och myndighetens bedömning är att regeländringen kommer att innebära färre körkortsåterkallelser inom detta område.

Regeringen följer givetvis detta arbete noga.

När nya föreskrifter finns på plats är det möjligt att ansöka om körkortstillstånd och bli prövad enligt dessa nya föreskrifter. Möjligheten att ansöka om körkortstillstånd finns dock redan i dag. Jag ska inte uttala mig om enskilda fall, men jag har noterat att en person i ett uppmärksammat fall nyligen har fått tillbaka sitt körkort.

När det gäller de fall som det handlar om visar Transportstyrelsens sammanställning att det har varit 40 fall där endast två PEth-tester varit avgörande. I väntan på att de nya riktlinjerna och föreskrifterna ska komma på plats har Transportstyrelsen tillsatt en specifik expertgrupp som tittar på tillämpningen av regelverket i den delen. Gruppen kommer att se över hur verksamheten framöver ska förhålla sig till den typen av ärenden. I avvaktan på gruppens arbete går Transportstyrelsen inte vidare med ärenden med enbart prover med förhöjda PEth-värden.

Anf. 18 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Hela diskussionen och de problem som har funnits runt Transportstyrelsens agerande har fått ännu vidare konsekvenser i samhället. Det har inneburit att människor inte söker vård fast de behöver göra det, därför att de är rädda för att det kommer att få konsekvenser för körkortet. Det betyder att människor drar sig för att söka vård för något som kanske är en allvarlig sjukdom. Om människor väljer bort vården för att de är rädda för att drabbas av prov som tas i lönnedom har vi ett ännu större problem.

Sedan finns ytterligare ett bekymmer, nämligen att blodcentraler rapporterar om att folk inte vill komma och lämna blod längre därför att de är oroliga för att det kommer att betyda att de blir av med sitt körkort. Nu går blodcentralerna ut på bred front och förklarar att de inte tar några PEth-tester i samband med att man lämnar blod. Det finns andra prov som är mycket viktigare för dem.

Det spelar dock ingen roll. Hela hanteringen och Transportstyrelsens agerande har fått konsekvenser även för sjukvården. Folk söker inte vård fast de behöver, och de går inte och lämnar blod. Detta får konsekvenser för möjligheten att vårda andra människor som har allvarliga sjukdomar. Därför är det viktigt att regeringen nu sätter ned foten gentemot tjänstemännen och generaldirektören för Transportstyrelsen. Det här är inte acceptabelt. Det får allvarliga konsekvenser.

Jag roade mig med att titta på Socialstyrelsens sätt att bedöma värdet av PEth-proverna. Om evidensstyrkan är markerad med två plus betyder det, enligt summering av evidensstyrka, att den är begränsad. Detta har man alltså använt för att dra in körkortet för människor, och man hävdar att man har ett jättebra värde för att kunna göra det.

Det här har lett till att polisen har fått in en anmälan mot Transportstyrelsen, och den 7 maj beslutade man att inleda en förundersökning, som visade att det fanns anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats. Det är anmärkningsvärt att polisen har inlett en förundersökning för att Transportstyrelsen inte har skött sitt åtagande.

Det finns en forskare i Falun som har lyssnat på en tidigare interpellationsdebatt. Jag ska inte läsa upp alla kommentarer från henne om den, men hon har ett förslag, nämligen att det ska tillsättas en ordentlig utredning så att fakta tas fram om de konsekvenser som ändringen av praxis har fått för enskilda, för samhället, för tilliten till vården och för slöseriet med samhällets resurser, genom exempelvis onödiga domstolsprövningar. Myndigheterna har inte klarat av att göra detta, och därför behövs en extern granskning – det är alltså förslaget från forskaren i Falun. Jag kan inte läsa upp motiveringen – då får vi stå här en halvtimme till – men det är intressant att se att det här följs på forskarnivå.

Anf. 19 Statsrådet ANDREAS
CARLSON (KD):

Fru talman! Det följs inte bara på forskarnivå, utan regeringen följer förstås detta noga.

Som jag sa i mitt inledningsanförande ser jag positivt på att myndigheten har tagit uppgifterna och allmänhetens oro på allvar, att Transportstyrelsen har beslutat att se över tillämpningen och att man också, i avvakten på nya regler om alkohol och droger i myndighetens föreskrifter om medicinska krav, har tillsatt en expertgrupp, som jag sa i mitt tidigare svar.

Jag tror att det är viktigt, fru talman, att återigen påminna om att antalet körkortsåterkallelser under 2024 där orsaken enbart var förhöjda PEth-värden vid två mätillfällen var cirka 40. Det har funnits uppgifter i medierna om att det skulle handla om tusentals fall, men jag vill vara tydlig med att den uppgift som Transportstyrelsen har givit är betydligt lägre än så.

Jag kan konstatera att obekräftade uppgifter har spridits i debatten, dels om den alkoholemängd som krävs för att få indraget körkort, dels om de tester som används. Vi har ett ansvar att vara korrekta och tydliga. Annars riskerar vi som allmänhet och som politiker att undergräva tilliten till regler och myndigheter. Det är därför jag som infrastruktur- och bostadsminister, fru talman, vill understryka att vi alla har ett ansvar för att rätt uppgifter förekommer i en viktig debatt.

Transportstyrelsen har påpekat att delar av rapporteringen har varit missvisande. Det är viktigt att allmänheten inte vilseleds, så att vi inte får den situation som Thomas Morell pekar på, där människor drar sig för att söka vård. Ingen ska vara rädd för att gå till vården, och därför vill jag upprepa mitt budskap: Det tas nu fram nya regelverk, och bedömningen är att det kommer att leda till färre körkortsåterkallelser.

I de fall där enbart PEth-tester utgör grunden ska varje enskilt fall bedömas av en särskild expertgrupp. Som jag också sa, fru talman, går Transportstyrelsen, i avvaktan på gruppens arbete, inte vidare med ärenden där det endast finns prover med förhöjda PEth-värden.

Det är också viktigt att säga att man alltid kan ansöka om körkortstillstånd och få sin sak prövad på nytt. Även om jag inte kan uttala mig om enskilda fall, fru talman, har jag, som jag nämnde, noterat att en person i ett av de uppmärksammade fallen har fått tillbaka sitt körkort.

Anf. 20 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det är oerhört viktigt att allt är korrekt. Jag har samlat på mig mängder av information, bland annat forskningsresultat, som visar att PEth-prover är jättebra om man ska konstatera om någon har druckit alkohol eller inte. Men det varierar beroende på kroppsstorlek och om man är man eller kvinna. För egen del är jag ganska stor, så jag kan dricka rätt mycket alkohol innan det ger utslag i promille eller i PEth-prov. För en människa med halva min kroppsstorlek eller för en kvinna krävs mindre alkohol, vilket konstateras i rapporten.

Det är viktigt att understryka att de exakta PEth-nivåerna varierar mellan individer beroende på en rad faktorer utöver kön och konsumtionsmönster, inklusive individuell metabolism och fysiologi. Därför kan man inte använda ett generellt värde när man ska bedöma om någon har ett riskmissbruk eller inte.

Framför allt måste det ske en medicinsk bedömning av läkare för att se om en människa har ett missbruk eller ej. Där är Socialstyrelsen, som vi har haft på besök i utskottet, kristallklar: Det går inte att bara stödja sig på ett labbprov. Därför är det viktigt att vi backar tillbaka nu. Om det är 40 fall eller fler är ganska ointressant, för de 40 individerna har blivit felaktigt behandlade. Då måste myndigheten backa och göra rätt. Det är oerhört viktigt.

Vi såg på TV4 i dag att förtroendet för både politiker och myndigheter minskar. Detta är något att fundera på. Vi som politiker måste vara lyhörda för vad folk där ute har för åsikter och vad de råkar ut för.

Anf. 21 Statsrådet ANDREAS
CARLSON (KD):

Fru talman! Jag håller med om att förtroendet för våra myndigheter är centralt och viktigt att värna, och därför är det, som vi har varit inne på i den här debatten, viktigt att rätt uppgifter förekommer. Transportstyrelsen har pekat på att det har varit vilseledande information.

Det är bra att kunna klargöra detta i dag, och det är bra att Transportstyrelsen nu ser över regelverket. I de fall där det enbart handlar om två PEth-tester har jag vid flera tillfällen i debatten lyft fram att Transportstyrelsen nu i avvaktan på den specifika expertgruppens arbete har bestämt sig för att inte gå vidare med ärenden där det endast finns förhöjda PEth-värden. Det är ett direkt svar på Thomas Morells fråga. Denna åtgärd är alltså redan vidtagen i Transportstyrelsens arbete.

Det är positivt, som jag också har sagt, att myndigheten har tagit uppgifterna och allmänhetens oro på allvar. Detta ska förstås gå till på rätt sätt så att man kan lita på myndighetens arbete och även vågar söka sig till vården om man är i behov av det. Man ska inte vara orolig för att bli av med sitt körkort.

Jag hoppas därför också att den här debatten ska klargöra hur det ligger till, hur många fall det har varit tal om, vilka åtgärder Transportstyrelsen redan har vidtagit och vad detta har fått för konsekvenser för de fall där endast PEth-tester tidigare har legat till grund för körkortets återkallelse.

Jag vill också återigen, fru talman, understryka att det är möjligt att få sin sak prövad igen och att ansöka om att få tillbaka körkortet. Utan att gå in på enskilda ärenden kan jag säga att detta har varit fallet i ett av de uppmärksammade ärendena. En person har alltså fått sitt körkort tillbaka.

Tusen tack för debatten! Jag ser fram emot fortsatt samtal.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:700

Andre vice talmannen meddelade att interpellation 2024/25:700 av Lotta Johnsson Fornarve (V) om beslut att inte betala ut nödhjälp till UNRWA hade återtagits och därför inte skulle besvaras.

§ 9 Svar på interpellation 2024/25:714 om kriget i Gaza och regeringens agerande

Anf. 22 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Kerstin Lundgren har frågat utrikesministern vad som hindrar regeringen att driva på för att associeringsavtalet med Israel ska pausas för att, i likhet med agerandet mot Ryssland, skapa en kännbar kostnad för landets nuvarande krigsföring. Hon har också frågat om regeringen är redo att kräva att preferenshandelsavtalet stoppas och göra gemensam sak med andra länder i EU för att nå resultat nu.

Hon har vidare frågat om vi är beredda att stödja insamling av bevis för krigsbrott och eventuella brott mot mänskligheten för prövning av ICJ i syfte att säkerställa att straffrihet inte ska råda för vare sig Hamas eller Israel.

Hon har även frågat om hur mycket, utöver de dryga 245 miljonerna, av de omtalade 800 miljoner kronorna till Gaza och regionen som har utbetalats och om regeringen kan vara lika transparent med fördelningen som Sida har varit. Vidare undrar Kerstin Lundgren följande: Om regeringen stryker kärnstödet till UNRWA med hänvisning till Israels beslut, varför utbetalas det då inte till verksamheten i Jordanien, Libanon och Syrien?

Slutligen frågar hon: Anser ministern och regeringen att UNRWA är en del av den långvariga konflikten sedan 1949, med uppdrag för alla palestinska flyktingar, till dess att en hållbar fredslösning även funnit en gemensam lösning på rätten att återvända? Frågorna har lämnats över till mig att besvara.

Situationen i Gaza är ohållbar. Krigets ofattbara konsekvenser för civilbefolkningen måste få ett slut och en vapenvila komma till stånd.

Kraven på respekt för internationell humanitär rätt har varit, och fortsätter att vara, ett av regeringens absolut viktigaste nyckelbudskap. Vi är många som nu skärper tonen ytterligare och menar att Israel måste göra mer för att skydda civilbefolkningen. Vi har upprepade gånger i våra samtal med israeliska regeringsföreträdare krävt ett obehindrat humanitärt tillträde och att distribution säkerställs i enlighet med de humanitära principerna.

Vi inskräper nu detta och välkomnar att översynen av den israeliska regeringens efterlevnad av den del i associeringsavtalet som rör respekten för mänskliga rättigheter ska presenteras, och vi vill se förslag på åtgärder. Regeringen fortsätter också att kräva att all kvarvarande gisslan frigges – omedelbart och ovillkorligen. Det är faktiskt i dag som kommissionens utvärdering ska presenteras på FAC.

EU har genom associeringsavtalet en tydlig differentieringspolitik som innebär att EU skiljer mellan Israel och de ockuperade områdena. Förslag finns nu om att se över om EU gör en tillräcklig åtskillnad mellan israeliska och palestinska områden i sin handel med Israel för att leva upp till Internationella domstolens yttrande eller om ytterligare åtgärder behöver vidtas. Sverige står bakom en sådan översyn.

Det blir alltmer tydligt att Israels krigsföring i Gaza är svärförenlig med folkrätten. Det är viktigt att överträdelser av den internationella rätten och möjliga krigsförbrytelser utreds och att ansvar utkrävs. Det är bra att både Internationella brottmålsdomstolen och Internationella domstolen har pågående utredningar om situationen i Palestina. Sverige står bakom domstolarnas oberoende och integritet.

Regeringen har tydligt visat sitt starka engagemang för fortsatt humanitärt stöd till Gazas hårt drabbade civilbefolkning. I december beslutade regeringen att avsätta 800 miljoner kronor till den humanitära krisen i Gaza och regionen, varav 330 miljoner kronor hittills har fördelats. Detta innefattar 300 miljoner kronor till responsen i Gaza och 30 miljoner kronor som allokerats till Unicefs arbete med att tillgodose behoven hos palestinska flyktingbarn i Jordanien.

Sedan krigets början har Sverige bidragit med över 1 miljard kronor för att möta de akuta och enorma behoven hos civilbefolkningen i Gaza. Så sent som i början av juni tillkännagav regeringen ett ytterligare stöd om 10 miljoner kronor till Rädda Barnens verksamhet i Gaza.

Sverige ger även sedan tidigare ett omfattande humanitärt stöd till länder i regionen, inklusive Syrien och Libanon. Det svenska stödet dit uppgick sammanlagt till nära en halv miljard kronor under 2024. Dessutom är Sverige fortsatt en av de största givarna av flexibelt kärnstöd till flera centrala aktörer i regionen, såsom UNHCR, Unicef och den internationella rödakorsrörelsen, som bland annat verkar för att stärka tillgången till utbildning och sjukvård för de mest sårbara. Samtidigt fortsätter Sverige genom utvecklingssamarbetet att ge långsiktigt stöd till regionen, exempelvis inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Regeringen står fast i sin kritik mot de lagar om UNRWA som i januari trädde i kraft i Israel. Sett till den samlade bilden och de osäkerheter som alltjämt präglar UNRWA:s verksamhet har vi valt att kanalisera det kraftigt ökade stödet till Gaza och regionen genom andra aktörer.

Anf. 23 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Tack till statsrådet för svaret! Jag hade egentligen hoppats på att få debattera svaret med utrikesministern eftersom det är mer ett utrikespolitiskt perspektiv på mina frågor än ett direkt biståndsperspektiv.

Vi är tveklöst många som har entydigt har fördömt terrororganisationen Hamas och den brutala attacken den utförde den 7 oktober 2023. Vi har krävt gisslans omedelbara frigivande, och vi har varit tydliga med att

Israel har en självklar rätt att försvara sig mot terror med respekt för den internationella rätten.

I Gaza, med en yta motsvarande 25 procent av Öland, lever cirka 2,2 miljoner palestinier. 1,9 miljoner av dem har drivits på flykt inte bara en utan flera gånger under den här tiden. Det finns uppgifter om att uppemot 640 000 människor på nytt har drivits på flykt sedan början av mars, när vapenvilan bröts och man stoppade det humanitära tillflödet till Gaza.

Sjukhus, skolor, tältläger – allt bombas. Jag har inte upplevt att det finns någon del av Gaza som undanhålls från att bombas och som inte tillåts bombas, och jag är nyfiken på att höra om ministern har upplevt eller hört det. Så här långt verkar det som om allt är möjligt.

Sedan början av mars när det humanitära stödet ströps har vi kunnat se att mat har blivit ett vapen i kriget. Först har vi sett palestinerna svälta. Vi har sett barn som är oerhört illa därnå och barn som dör av svält.

Nu har den israelisk-amerikanska organisationen GHF tillkommit och givit en del stöd, men det har skett på ett sätt som varit både förnedrande och också farligt för de palestinier som sökt sig dit i jakt efter något som gör att familjen kan överleva. Bara den senaste veckan har vi, trots rapporter om kriget med Iran, kunnat följa hur 40, 50, 70, 14 – olika siffror har kommit – palestinier har dödats vid GHF-positioner. Det är naturligtvis fullkomligt oacceptabelt. De har blivit en fälla. De ligger på militärt område, och om man inte uppträder eller rör sig krypande är man en risk och skjuts. Det är så långt ifrån humanitära principer man kan komma.

Vi har också hört, och det har bekräftats av premiärminister Netanyahu, att Israel delar ut vapen till klaner i Gaza. För mig låter det som en möjlig början på en ny terrorstruktur. Vi har ju sett att det funnits kriminella klaner som tagit det humanitära stöd som har kommit in. Nu utrustas de med vapen och kan bli en ny kraft i en ny terrorstruktur i Gaza. Det Netanyahu hoppas är att de kan stå mot Hamas.

Jag noterar dock att ministern inte svarar på frågor. Vad säger ministern om preferenshandelsavtalet?

Anf. 24 OLLE THORELL (S):

Fru talman! Det pågår en humanitär kollaps i Gaza just nu. Över 1 miljon barn riskerar svält. Barn dör – nu, i dag, 2025 – i svält, helt i onödan, i Gaza, en liten landremsa ungefär lika stor som min hemkommun Surahammar med 2 miljoner människor inpackade i ett rent helvete. Där finns barn som har förlorat sina föräldrar, sina skolor, sina lekkamrater och sitt hopp om livet. Redan för ett halvår sedan rapporterades det att hälften av alla barn i Gaza inte ville leva längre.

I den här situationen har vi ett ansvar som medmänniskor och som en nation i världen som tror på de mänskliga rättigheterna, på alla människors unika rätt till liv och hälsa och på barns rättigheter. Vi har en skyldighet att göra allt vi kan för att se till att få stopp på det folkrättsbrott som nu sker i Gaza. Det råder ingen tvekan om att det är folkrättsbrott som sker. Det råder ingen tvekan om att det är krigsbrott. Det är stor

risk att det är ett folkmord vi bevitnar härifrån det trygga Sverige.

Vad gör då den svenska regeringen? Det är bra att man ökar det humanitära biståndet till 800 miljoner – jättebra! Men det är fullständigt obegripligt att man drar tillbaka stödet till UNRWA. Tillsammans med USA och Donald Trump är Sverige den enda tidigare betydande givare som helt har stoppat stödet till UNRWA. Det tycker jag är skamligt.

UNRWA är den enda organisation – det säger även de andra organisationerna på plats – som har infrastrukturen och möjligheterna att nå ut med hjälpen. Nu kan de inte göra det.

Det står förstås regeringen fritt att bestämma över det svenska biståndet. Men det finns också något som heter självständiga myndigheter, expertmyndigheter och att undvika ministerstyre.

Sedan Sverige tog bort kärnstödet, det stora stödet, till UNRWA har den humanitära avdelningen på Sida, experter som följer situationen dagligen, arbetat fram ett förslag om att Sverige ska bidra med 30 miljoner kronor i en nödhjälpsappell som bäst skulle kanaliseras via UNRWA. De beskriver detta och skickar det till regeringen men får via sms från generaldirektören och statsrådets statssekreterare Janse reda på att det inte är någon idé att ens fråga om detta. Varför måste ni skriva om det? Lämna inga spår! Se till att det inte ens kommer en sådan fråga, för det är ingen idé!

Det handlade om 30 miljoner kronor för att på minsta sätt kunna lindra nöden för barnen i Gaza. Vad är problemet, Benjamin Dousa? Vad är problemet med att experterna på Sida vill skicka 30 ynka miljoner kronor till UNRWA? Varför sätter ni stopp för det från politiskt håll?

Anf. 25 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Jag delar helt och håller Kerstin Lundgrens och Olle Thorells engagemang för civilbefolkningen i Gaza. Gaza är just nu en av de värsta platserna på hela jordklotet. Det är precis som riksdagsledamoten Thorell säger: Barnen svälter helt i onödan. Det finns enorma lager i Jordanien och Egypten som står redo att levereras in till Gazas mycket svårt behövande civilbefolkning, men stödet släpps inte in av Israel.

Från regeringens sida gör vi nu en rad saker. Som jag precis var inne på driver vi detta mycket tydligt i alla våra bilaterala kontakter direkt med israeliska regeringsföreträdare. Det har vi gjort i många månader. Sanktionsverktyget ligger på europeisk nivå, och Sverige är ett av få europeiska länder som vill gå så långt, precis som Storbritannien har gjort, att vi vill införa sanktioner mot extrema israeliska ministrar. Som riksdagsledamöterna känner till är sanktionsverktyget ett verktyg som kräver full konsensus i EU, men vi jobbar intensivt för att vi ska få så stort stöd som bara är möjligt.

Själva handelsavtalet har setts över, och slutsatserna kommer att presenteras under dagen. Sverige och regeringen har också stått bakom den översynen.

Det bistånd som vi helt själva styr över har vi dublerat från tidigare 400 miljoner kronor till UNRWA till 800 miljoner kronor.

Jag har i många sammanhang, bland annat för riksdagen men också i säkert ett hundratal intervjuer, redogjort för varför vi har fattat de beslut vi har fattat kopplat till UNRWA. Det handlar delvis om att det framför allt är World Food Programme, Unicef och andra som faktiskt får in de alltför få lastbilar som kommer in. De lastbilar som släpps in kommer i dag inte via UNRWA utan via andra.

Det andra benet i beslutet bygger på att UNRWA-medarbetare decennium efter decennium visat sig ha haft eller ha ledande positioner i Hamas. Den här regeringen kommer aldrig att tolerera att det finns en risk att våra skattepengar hamnar i terroristers fickor.

Vad gäller frågan om GHF ser jag också med mycket stor oro på den här amerikansk-israeliska lösningen – dels för att den strider mot de internationella humanitära principerna, dels för att den, precis som ledamoten Lundgren var inne på, just nu leder till ett totalt logistiskt kaos i Gaza. Det är farligt för Gazaborna att man har gått fram med den här lösningen.

Mot bakgrund av det vi nu ser är det som sagt mycket svårt att se att Israel lever upp till sina förpliktelser enligt den internationella humanitära rätten. Att inget stöd släpptes in i Gaza på över två månader är fullständigt oacceptabelt.

Vi har uttryckt stöd för översynen av Israels efterlevnad av artikel 2 i EU:s associeringsavtal med Israel och framfört att vi vill se både slutsatser och förslag till åtgärder. Frågan diskuteras som sagt vid EU:s utrikesministermöte i dag. Vi får se exakt vilka slutsatserna blir.

Anf. 26 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Möjligen kan inte just biståndsmministern svara på frågorna, och därför svarar inte biståndsmministern.

Jag frågade: Vad är det som hindrar utrikesministern, eller regeringen, att driva på för att associeringsavtalet med Israel pausas? I likhet med vad vi har sett när vi agerar mot Ryssland krävs tydlighet för att budskapet ska nå fram; att det kommer med en kostnad om man inte agerar i enlighet med folkrätt och internationell rätt.

Här säger regeringen i form av biståndsmministern att om man ska pausa associeringsavtalet krävs full konsensus. Så är det. Men, fru talman, jag frågade efter preferenshandelsavtalet, den del av handelsavtalet som inte kräver konsensus. Det räcker med att man kan fatta beslut enligt särskilda regler för 15 stater, andel av befolkning och så vidare.

Men detta kräver att någon driver frågorna. Varför driver inte regeringen frågorna? När man hörde ministerns svar verkade det som att man ville se förslag på åtgärder. Men varför driver man inte på för förslag till åtgärder? Måste det vara andra som går före för att regeringen ska agera?

Vi är tydliga med att det förekommer krigsbrott i Ukraina, och för att säkra att straffrihet inte råder har vi aktivt hjälpt till med att samla in bevis på krigsbrott så att de senare kan bli föremål för en rättsprocess.

Kan detta ske med svenskt stöd? Jag får inget svar.

Jag har också efterlyst skäl. Det är en sak att ministern säger att regeringen har kritiserat att UNRWA har förhindrats av Israels regerings beslut. Det är en sak, men UNRWA har verksamhet i Jordanien, Libanon och Syrien. Där har inte regeringarna stoppat stödet, så varför sker inte en utbetalning? Där har inte funnits några signaler om Hamaskopplingar. För övrigt har både FN och Raoul Wallenberg-institutet granskat detta och funnit att det inte har varit fråga om fler än de nio som särskilt avskedades.

Det finns ytterligare en fråga som jag inte har fått något svar på, nämligen om regeringen anser att UNRWA är en del av den av den långvariga konflikten sedan 1949, med uppdrag för alla palestinska flyktingar till dess att en hållbar lösning kan komma till stånd. Det är ju UNRWA:s uppdrag. Om regeringen anser att det är en del av den tvåstatslösning som regeringen vill se, precis som vi, varför slår man undan benen på det? Det här handlar om något som vi i andra sammanhang lyfter fram, nämligen rätten att återvända. Rätten för en flykting att återvända är något som regeringen i andra sammanhang driver som en viktig fråga. Det är såklart inte så att alla kommer att återvända, men det är en del av lösningen på en konflikt som har pågått så länge. Anser regeringen att UNRWA är en del av lösningen, och varför stryper man och stoppar UNRWA?

Anf. 27 OLLE THORELL (S):

Fru talman! Biståndsmminister Benjamin Dousa säger inte som det är när han svarar på min kritik. Han påstår först och främst att det inte är någon idé att ge något stöd via UNRWA eftersom de ändå inte når ut med hjälpen. Det stämmer inte. Din egen expertmyndighet beskriver att UNRWA trots de israeliska lagarna är en oundgänglig del av infrastrukturen för att nå ut med stöd och hjälp till den desperata befolkningen i Gaza. Det ministern säger stämmer inte.

Det andra ministern säger är nästan ännu värre. Han påstår att UNRWA är en Hamasinfiltrerad organisation som bara är till skada och är en farlig partner. Det där är desinformation. EU:s utrikesrepresentant Kaja Kallas har varnat för att sprida desinformation om vad UNRWA är. UNRWA är ett FN-organ som spelar en oerhört viktig roll i att hjälpa nödlidande i Gaza och i regionen. Kaja Kallas varnar för desinformation, men Sveriges biståndsmminister står glatt i riksdagens talarstol och sprider denna desinformation.

Det är klart att det av de 30 000 anställda har funnits folk som har haft kopplingar till Hamas, men det har utretts i grunden. De har fått sparken, och UNRWA är en pålitlig partner. Det säger alla utom Benjamin Dousa. Det är inte okej i min bok.

Jag menar att Sverige måste göra allt man kan för att förhindra de folkrättsbrott som pågår i Gaza, och

det gör inte den här regeringen. Det är skamligt. Återuppta kärnstödet till UNRWA, hjälp de nödlidande i Gaza och se till att ni gör allt ni kan för att förhindra folkrättsbrott.

Anf. 28 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Vi gör allt vad vi kan för att fler i Gaza ska få tillgång till de mest grundläggande humanitära behoven, det vill säga mer läkemedel, mer mat, mer vatten, mer bränsle, fler tältängar, fler tält och fler skolböcker till barnen. Vi gör allt vad vi kan.

Vi har dubblerat stödet till Gaza och regionen. Just nu är det bara ett annat EU-land i hela unionen som på årets budget har betalat ut mer än vad den svenska regeringen har gjort. Tittar man på förra årets stöd är det bara fyra länder som hade ett mer omfattande stöd till Gaza och regionen än vad den svenska regeringen hade. Det är i absoluta termer, inte per capita eller som andel av befolkningen.

Låt oss titta på sanktionerna mot extrema israeliska ministrar. Sanktionsverktyget, precis som har sagts tidigare, kräver fullt konsensus. Men så är Sverige i dag ett av få länder som vill använda verktyget mot de mest extrema ministrarna. Jag samarbetar gärna med både Centerpartiet och Socialdemokraterna för att övertyga fler länder att ansluta sig till den svenska positionen.

Vad gäller UNRWA har jag flera gånger förklarat att UNRWA inte får in några lastbilar som det ser ut i dag. Vi har kritiserat Israel för de beslut de har fattat. Vi har också fått kritik av Israel för att vi har kritiserat den israeliska regeringen och knesset för att de har fattat dessa beslut.

Vi kanaliserar stödet via andra FN-organ, seriösa, stora och professionella FN-organ, exempelvis Unicef och World Food Programme, som faktiskt får in lastbilar medan vi står här och debatterar.

EU:s och därmed Sveriges överenskommelse med Israel på handelsområdet finns i associeringsavtalet från 1995. Avtalet är inte bara ett handelsavtal, utan det utgör den legala grunden för EU:s samarbete med Israel och omfattar även områden som politisk dialog samt ekonomiska, sociala och rättsliga frågor. I avtalet slås mycket tydligt fast att det ska grunda sig på respekten för de mänskliga rättigheterna och de demokratiska principerna.

Precis som har sagts tidigare i debatten har Sverige varit ett av få länder som har stått bakom kommissionen för att göra översynen. Den översynen ska vara klar och presenteras under dagen. Det är mycket bra att kommissionen har lyssnat på Sverige och flera andra länder, och sedan tar vi det därifrån.

Regeringen har ett mycket omfattande stöd till Västbanken, Jordanien, Libanon och Syrien. I flera av regionerna, till exempel Västbanken, har vi dessutom ett mycket omfattande utvecklingsbistånd som nu läggs om för att mer fokusera på att stötta de demokratiska principerna, bygga upp institutioner och se till så att Västbanken och Palestina faktiskt kan fungera.

På kort sikt handlar Gaza mycket om att få in så många lastbilar och så mycket stöd som möjligt. På

lång sikt vill vi att en legitim reformerad palestinsk myndighet ska hjälpa till att bygga upp Gaza. Om den resan är kvitt Hamas vill Sverige och regeringen gärna vara med och stötta. Men det kräver att den palestinska myndigheten reformeras, och det är därför vi med ekonomiska termer och experter stöttar den palestinska myndigheten för att klara uppdraget, först och främst på Västbanken och i framtiden också i Gaza.

Anf. 29 KERSTIN LUNDGREN (C):

Fru talman! Tack, ministern, för försök till svar! Ministern undviker verkligen konsekvent att svara. Möjligen beror det på att min meddebattör fokuserar enbart på UNRWA.

UNRWA var Folke Bernadottes skapelse för att försöka säkra och ta hand om den palestinska befolkningen efter kriget och efter Israels bildande 1948. UNRWA bildades 1949.

UNRWA har ett helt annat uppdrag än de enskilda organisationerna. De gör också ett jättebra jobb, om de kommer in. Men de har inte samma resurser och inte samma uppdrag. De har inte heller det uppdraget på Västbanken, i Jordanien, i Libanon eller i Syrien.

Min fråga gällde varför man inte betalar ut till Libanon, Syrien och Jordanien. Där finns det inget hinder för UNRWA att agera. Israels beslut gäller inte där. Vad hindrar regeringen från att ge UNRWA stöd där?

Och ser regeringen att UNRWA är en del av en framförhandlad tvåstatslösning eller inte?

Regeringen fastnar och säger: Nu tar vi det därifrån. Men Olof Skoogs rapport har varit tydlig; indikationerna är tydliga i fråga om att man inte lever upp till artikel 2 i associeringsavtalet. Då borde regeringen ha någon tanke om vad som ska framföras.

Låt oss testa att driva att pausa preferenshandelsavtalet. För där krävs inte full enighet, och Sverige skulle kunna göra en insats genom att tidigt vara tydliga och inte vänta och se. Bekymret med regeringens hållning är att man väntar och ser i stället för att vara tydlig och agera för att också sätta en kostnad för Israel att fortsätta agera som de gör. Det som nu händer i Mellanöstern är verkligen inte okej, inte heller när det gäller befolkningen i Gaza.

Anf. 30 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Regeringen väntar definitivt inte och ser, utan Sverige är ett av de länder i hela EU som agerar mest offensivt just nu. Tittar vi på sanktionsverktyget ser vi att det är två, tre eller kanske fyra andra länder i hela EU som just nu driver på för sanktioner mot inte bara våldsamma, extrema bosättare – det har regeringen gjort länge – utan även extrema israeliska ministrar. Det är ett fåtal andra länder som gör det. Vi är verkligen offensiva.

Vad gäller handelsavtalet med Israel är Sverige även där ett av få länder just nu som har drivit på för översynen. När vi står här och debatterar presenteras det för utrikesministrarna i Bryssel. Vi tycker att det är en bra ordning att det sker på ett seriöst sätt. Vi

kommer såklart att ta ställning till det som presenteras under dagen.

Precis som jag har redogjort för tidigare i debatten har vi i Libanon, i Syrien, på Västbanken och i Jordanien ett mycket omfattande biståndsarbete, både direkt humanitärt och utvecklingsmässigt, inte minst på Västbanken. Tittar man på de senaste decennierna ser man att ett fåtal länder i hela världen har ett lika omfattande utvecklingsbiståndsarbete som Sverige har just nu.

Jag vill återknyta till diskussionen tidigare i interpellationsdebatten. Det finns ett parti som sprider desinformation om det svenska biståndet. Det är Socialdemokraterna, som skapar bilden i Sverige och hos den svenska befolkningen att vi inte gör någonting. Samtidigt är det bara ett annat EU-land som i år har betalat ut mer till den humanitära responsen i Gaza och regionen än den svenska regeringen har gjort.

Jag har gärna en debatt om UNRWA, om handelsavtalet och om mycket annat kopplat till regionen, men det ska vara en debatt som grundar sig i fakta och där man inte blåser upp konflikter som inte finns.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2024/25:718 om säkerhets- och mineralavtal mellan USA och Demokratiska republiken Kongo

Anf. 31 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):
Fru talman! Lorena Delgado Varas undrar

1. hur jag ser på det så kallade säkerhets- och mineralavtalet mellan USA och DRK och dess konsekvenser för Kongos suveränitet och folkets rätt till sina resurser
2. om jag avser att verka inom EU för att offentligt kritisera och motverka denna typ av bilaterala avtal, som riskerar att underminera parlamentarisk insyn och att gynna privata säkerhetsföretag på bekostnad av mänskliga rättigheter
3. vad jag gör för att säkerställa att svenska och europeiska företag inte är en del av denna kedja som möjliggör illegal exploatering genom handel med Rwanda eller kongolesiska eliter
4. på vilket sätt kongolesiska civilsamhällesaktörer, inte minst i mineralrika provinser som Katanga, inkluderas i Sveriges och EU:s politiska bedömningar och handelspolitiska riktlinjer.

Jag har inte mer information om förhandlingar om ett eventuellt avtal mellan DRK och USA än vad som rapporterats i medierna eller framkommit genom andra offentliga källor. Såvitt jag känner till finns ännu inget avtal på plats.

Jag delar Lorena Delgado Varas syn på vikten av transparenta förfaranden i en demokratisk stat och att inhemsk resursmobilisering är centralt för ett lands ekonomiska utveckling. Sverige framhåller konsekvent vikten av att mineralrika länder utvecklar egna

värdekedjor kopplade till mineralutvinning. Sverige, EU och en rad andra givare bidrar till det genom bland annat dialog och kapacitetsstärkande insatser.

Handelspolitiken är ett område där EU har exklusiv kompetens, vilket bland annat innebär att det är EU som förhandlar internationella handelsavtal. EU:s fördrag fastställer att EU i sina förbindelser med den övriga världen bland annat ska bidra till fred, säkerhet, fri och rättvis handel, skydd för de mänskliga rättigheterna samt efterlevnad av internationell rätt.

EU och EU:s medlemsstater följer noggrant utvecklingen på marken i östra DRK och har beredskap för att agera mot individer och företag som begår brott mot internationell rätt, inklusive mänskliga rättigheter, eller på annat vis bidrar till fortsatta övergrepp och stridigheter, exempelvis genom illegal handel och exploatering av naturresurser.

Sverige stöder och efterföljer EU:s konfliktmineralsförordning, som syftar till att säkerställa att importörerna av tenn, volfram, tantal och guld från konflikt-drabbade områden följer internationella riktlinjer för ansvarsfull anskaffning. Regeringen förväntar sig att svenska företag agerar på ett hållbart och ansvarsfullt sätt, till exempel genom att verka i linje med FN:s vägledande principer och OECD:s riktlinjer gällande mänskliga rättigheter, miljö, klimat och korruptionsbekämpning.

Sverige är en långvarig och stabil partner till DRK genom bland annat utvecklingssamarbetet. Ett viktigt fokusområde för biståndet är att bidra till en mer hållbar förvaltning och ansvarsfullt företagande vad gäller utvinningen av naturresurser.

Sverige och EU för en kontinuerlig dialog med civilsamhällesorganisationer i DRK och ger finansiellt stöd. Dessa organisationer gör inte bara ett viktigt arbete för att bland annat öka transparensen, förbättra arbetsvillkoren i gruvsektorn och stärka lokalsamhällets röst, utan utgör också en viktig källa till information.

Anf. 32 LORENA DELGADO VARAS (V):

Tack för ordet! Och tack, ministern, för svaret! Men det är inte tillräckligt att hänvisa till att det såvitt ministern känner till inte finns något avtal.

USA:s regering har offentligt tillkännagett ett memorandum of understanding med DRK och Zambia om kritiska metaller. Och enligt uppgifter från bland annat Reuters pågår diskussioner om en djupare bilateral överenskommelse mellan USA och Kongo. Flera experter, bland annat Congo Research Group, har varnat för att denna typ av avtal underminerar Kongos suveränitet, eftersom de ofta utformas utan parlamentets godkännande och riskerar att driva fram en privatisering av säkerhetssektorn.

Dessutom initierade Kongo och Rwanda ett utkast till avtal som ska undertecknas den 27 juni i närvaro av USA:s utrikesminister Marco Rubio. Dokumentet kopplar avvapning av M23, återvändande av flyktingar och ett gemensamt säkerhetssamordningsorgan till USA-ledd finansiering av miljardbelopp i kobolt,

koppar, guld och litium i östra Kongo – det vill säga att Kongo ska ge sina mineraler för att få fred.

Jag hade väntat mig att ministern skulle vara tydligare i sin oro för att sådana avtal ska kunna etableras, eftersom de kan skapa parallella maktstrukturer där internationella och privata aktörer får en otroligt stor kontroll över Kongos naturresurser utan att det kongolesiska folket får säga sitt eller för den delen ta del av profiten för att kunna skapa en bättre framtid.

Det är såklart sant att det är EU som förhandlar de internationella handelsavtalen, men det gör inte att Sverige kan kringgå sitt politiska ansvar att driva på för etisk handel och kritisera skadliga bilaterala strukturer, särskilt om de rör konfliktråvaror och mänskliga rättigheter.

EU har tidigare under tryck från medlemsstater kritiserat Kinas Belt and Road Initiative för brist på transparens och demokratiskt deltagande. Varför kan vi då inte kritisera även en västlig aktör, i det här fallet USA, när den ingår ett avtal som riskerar att urholka de demokratiska processerna i Kongo och i princip förankrar Kongo i ett avtal som tar över hela dess mineralnäring?

Via organisationer har vi fått information om att den kongolesiska regimen också har försökt hitta andra vägar, för att kunna sluta avtal med andra än USA, men inte fått gehör. Är det så att EU sitter stillasittande i väntan på att USA ska skriva sitt avtal, trots konsekvenserna för folket i Kongo? Har Sverige på något sätt markerat och insisterat på att det är en prioriterad nödvändighet att stötta Kongo i fredsprocessen och för dess framtid?

Vi bör vara konsekventa när vi agerar i internationella frågor. Ska vi använda handelsavtal som ett verktyg för att skapa en bättre framtid för både oss och de länder vi har avtal med ska vi göra det även med Kongo. Vi måste våga kritisera de maktobalanser som bland annat USA och andra imperialistiska stater skapar med sina handelsavtal.

Anf. 33 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! I dagens värld, där den gröna omställningen brådskar, finns ett stort behov av kritiska mineraler och naturresurser. I ljuset av den ökande geopolitiska konkurrensen är det centralt att svenska och europeiska företag ges bästa möjliga förutsättningar att verka.

DRK är ett av världens mineralrikaste länder. DRK är även det till ytan största landet i det subsahariska Afrika. Konflikten i de östra delarna av landet pågår rent geografiskt långt från den kongolesiska ekonomins huvudsakliga motor i landets södra delar. I denna relativt stabila region finns stora möjligheter för svenska och europeiska företag att på ett ansvarsfullt sätt verka för och bidra till en mer hållbar och säker utvinning av mineraler. Det gynnar DRK, Sverige och inte minst den kongolesiska befolkningen.

Sveriges redan pågående samarbete med svenska företag som är verksamma i DRK stärks. Särskilt fokus ligger på att främja säkra och rättighetsbaserade

värdekedjor, där DRK:s mineralresurser bidrar till ökad inhemsk resursmobilisering, stärker befolkningens tillgång till infrastruktur, samhällstjänster och sysselsättning samt understöder globala klimatmål.

Svenska företag deltar således i satsningar på hållbara värdekedjor inom gruvsektorn i DRK. Parallellt arbetar civilsamhället för bland annat ökad transparens och spårbarhet i handeln med konfliktmineraler. Det är ett arbete som mottar svenskt stöd. Detta samarbete bidrar exempelvis till att främja skapandet av rättighetsbaserade arbetstillfällen inom bland annat koboltsektorn.

Anf. 34 LORENA DELGADO VARAS (V):

Tack för ordet! Ministern menar att svenska företag deltar i arbetet för att säkra produktionskedjorna. Det är till viss del sant. Men samtidigt har vi exempel från inte så länge sedan på att europeiska företag, även svenska, på olika sätt bidragit till brott mot mänskliga rättigheter. Det visar att EU:s regler inte räcker.

Konfliktmineralsförordningen täcker inte alla mineraler. Den ska trygga ansvarstagande hos företag. Men det räcker inte långt, eftersom den endast gäller råvaruimport och bara avser tenn, volfram, tantal och guld. Det innebär att kobolt, litium och grafit, som är superviktiga mineraler i elektrifieringen, inte omfattas alls.

Utvidgningen av regelverket via due diligence och EU:s Critical Raw Materials Act skulle kanske ge ett förbättrat arbete ur företagsperspektiv men är ganska urvattnad och inte helt implementerad och kommer antagligen inte att få den effekt som man så fint skriver om på papper. Företag har oftast en tendens att inte svara så länge det inte är lagkrav på saker och ting. Detta är någonting som man saknar i väldigt många direktiv som EU tar fram när det gäller mänskliga rättigheter och miljö.

Jag vill också lyfta fram avsaknaden av feministisk utrikespolitik. Den har regeringen tagit bort, vilket gör att kvinnor osynliggörs. Det är ganska talande i till exempel Kongo, där ungefär 30–50 procent av arbetskraften i småskalig gruvidrift utgörs av kvinnor. De är otroligt utsatta, bland annat för sexualiserat våld. 30–33 procent har mött våld under sin livstid. Om man inte har jämställdhetspolitiska riktlinjer när det gäller sådana här avtal och inte har sådan politik från regeringen kommer man inte att kunna åstadkomma förändringar och ge kvinnorna den framtid som de faktiskt har rätt till. I stället förstärker man de patriarkala strukturer som finns inom de här näringarna.

Dessutom är kvinnors deltagande avgörande för att få fred och stabilitet och en hållbar utveckling på området. Det finns oerhört mycket forskning som visar att det är otroligt viktigt att ha med kvinnorna både när man tar initiativen och när man skapar företagande. Det finns till exempel ett initiativ i västra Katanga i Kongo som heter Mother Boss. Det skapar både tryggare arbetsvillkor och stärkt lokaläggande för kvinnor och har gett otroligt positiva resultat. Fler sådana

initiativ behövs, men det kommer inte att synliggöras med den politik som den här regeringen för fram.

Det som krävs är fler villkor och lagkrav, i synnerhet i fråga om barns rättigheter, jämställdhet, kvinnors representation och skydd mot våld, för att inte tala om miljö- och klimatfrågor. Generellt kan man säga att EU:s avtal saknar lagkrav på alla de viktiga områdena. Jag tror att Sverige skulle kunna vara en ganska viktig aktör genom att lyfta de frågorna inom EU men också föra egen talan.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna om att den som har ordet ska rikta sitt anförande till talmannen.)

Anf. 35 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! Regeringen anser att en hållbar och rättighetsbaserad mineralutvinning är avgörande för långsiktig utveckling. Här försöker Sverige och EU aktivt stärka sitt strategiska engagemang. EU-direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet har en viktig roll i den kontexten. Direktivet innebär att företag måste vidta åtgärder för att förebygga, identifiera och begränsa eventuella negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna eller miljön av sitt eget dotterbolags eller sin affärspartners verksamhet. Genom direktivet åläggs en aktsamhetsplikt i förhållande till mänskliga rättigheter och miljö. Inom ramen för denna aktsamhetsplikt ställs krav på europeiska företag att vidta åtgärder som att integrera hållbarhetsrisker och konsekvenser i sin riskhantering. Detta gäller naturligtvis även i Sveriges och EU:s handel med både Rwanda och DRK i detta fall.

Inom ramen för EU:s konfliktmineralsförordning om fastställande av skyldigheter avseende aktsamhet i leveranskedjan för unionsimportörer av olika ämnen med ursprung i konflikttrabbade områden och högriskområden är Sveriges geologiska undersökning, SGU, ansvarig myndighet genomför varje år kontroller av importörer.

EU arbetar utifrån såväl bilaterala som regionala ansatser. EU har exempelvis slutit samförståndsavtal med Rwanda om hållbara värdekedjor för kritiska råvaror. Liknande avtal slöts 2023 med både DRK och Zambia samt 2022 med Namibia.

Denna typ av samarbeten ska inte minst främja spårbarhet och transparens och på så sätt bidra till att motverka illegal handel med dessa råvaror. Detta är särskilt viktiga frågor i Stora sjöregionen.

För att nå en långsiktig och hållbar lösning på den pågående konflikten krävs att frågan om hantering och fördelning av naturresurser adresseras. I EU:s strategi för Stora sjöregionen som antogs 2023 läggs stor vikt vid fördelning av hållbara resurser och förvaltning.

EU:s roll i DRK har stärkts efter att USA har dragit tillbaka sitt bistånd till landet. Ett aktivt EU-arbete i frågor om bland annat hållbara råvarukedjor och grön energi är därmed helt avgörande och viktigt.

Anf. 36 LORENA DELGADO VARAS (V):

Tack för ordet! Det är intressant att ministern tar upp tillbörlig aktsamhet för företag. Tyvärr var regeringen med om att urvattna direktivet innan det antogs. Det gör att en stor del av det som skulle ha kunnat vara lagkrav inte är det. Det beror lite på företagen om de vill eller inte.

Jag menar att det som krävs är en proaktiv lagstiftning på nationell nivå likt den tyska Lieferkettensorgfaltspflichtengesetz, där företag som inte respekterar mänskliga rättigheter kan få kännbara konsekvenser. Det kommer de inte att få i dag. Det innebär också att vi inte passivt behöver efterfölja EU:s miniminivå, utan vi kan ställa större krav än det.

Den ordning vi ser i dag, oavsett om vi tittar på handelsavtal eller memorandum eller liknande, är fortfarande kolonial i sin kärna. Det innebär att västliga stater och bolag sluter avtal över huvudena på folket i Kongo. Där utvinns mineraler i konflikttrabbade områden utan demokratiskt samtycke, och kvinnor och barn är de första som drabbas men de sista att höras.

Vi måste som land sluta att stödja fred på bekostnad av suveränitet. Rättvis hållbar handel, offentlig kontroll, skydd av mänskliga rättigheter och kvinnors organisering är inte sidospår. De är själva grunden för långsiktig fred. Det har vi sett flera gånger. Det räcker med att titta hur till exempel USA nu utnyttjar Ukrainas utsatthet för att skriva avtal.

Jag skulle verkligen önska att Sverige kunde driva en annan typ av handelspolitik så att vi tydligt står på folkets sida vare sig det gäller Kongo, Palestina eller Iran.

Anf. 37 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M):

Fru talman! FN:s och EU:s restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i DRK ses över och uppdateras också kontinuerligt. De listade innefattar personer som utför handlingar i DRK som innebär kränkning av de mänskliga rättigheterna eller den internationella humanitära rätten.

Mot bakgrund av den eskalerande regionala konflikten reviderade EU listningskriterierna för sanktionsregimen mot DRK i juli 2023. Det är nu möjligt att lista personer och enheter som utnyttjar den väpnade konflikten, instabiliteten eller osäkerheten inklusive genom olagligt utnyttjande av eller handel med naturresurser.

Genom att bredda kriterierna blev det även möjligt att vidta restriktiva åtgärder mot personer och enheter utanför DRK. På EU:s sanktionslista återfinns exempelvis företag, myndigheter och individer som utnyttjat den väpnade konflikten genom olaglig utvinning och handel med naturresurser. I mars i år sanktionslistades exempelvis vd:n för Rwandas myndighet för mineral, olja och gas samt ett gulds smältverk i Rwanda med detta kriterium som grund.

Samtliga listade individer och enheter beläggs med en rad olika restriktioner. Det innebär att det är förbjudet för listade personer att resa in till eller passera genom EU. Sanktionerna medför också att alla tillgångar

och ekonomiska resurser i EU som tillhör listade personer eller enheter ska frysas. Det är vidare förbjudet för EU-aktörer att ställa tillgångar eller ekonomiska resurser till förfogande för dem.

FN:s sanktioner innefattar bland annat ett förbud mot att direkt eller indirekt tillhandahålla, försälja eller överföra vapen samt relaterad materiel inklusive ammunition, militära fordon och utrustning, paramilitär utrustning eller tillhörande reservdelar till alla icke-statliga enheter och individer som återfinns på DRK:s territorium.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
EU-dokument
COM(2025) 262 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/947 vad gäller ökad effektivitet i garantin för yttre åtgärder

Motioner
med anledning av prop. 2024/25:175 Hemliga och preventiva tvångsmedel när barn under 15 år begår brott

2024/25:3444 av Gudrun Nordborg m.fl. (V)
2024/25:3447 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2024/25:180 Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse
2024/25:3445 av Jessica Wetterling m.fl. (V)
2024/25:3446 av Jan Riise m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2024/25:181 Säkerhet och tillgänglighet vid val
2024/25:3434 av Michael Rubbestad m.fl. (SD)

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 19 juni

2024/25:721 Hanteringen av A1-intygen
av *Ola Möller* (S)
till statsrådet Anna Tenje (M)
2024/25:722 Säkerhetsprövningar
av *Adrian Magnusson* (S)
till statsrådet Nina Larsson (L)
2024/25:723 Avslöjanden med anledning av Sydsvenskans granskning av företag
av *Adrian Magnusson* (S)
till statsrådet Nina Larsson (L)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 juni

2024/25:1263 Konsumentskydd i en AI-driven marknad
av *Anna-Belle Strömberg* (S)
till statsrådet Erik Slottnér (KD)
2024/25:1264 Världsarvet Hälsingegårdars finansiering
av *Kristoffer Lindberg* (S)
till kulturminister Parisa Liljestrand (M)
2024/25:1265 De kinesiska lågprisplattformarna
av *Laila Naraghi* (S)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)
2024/25:1266 Försvarsmakten som remissinstans
av *Laila Naraghi* (S)
till försvarsminister Pål Jonson (M)
2024/25:1267 Klimatåtgärder
av *Katarina Luhr* (MP)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

den 19 juni

2024/25:1268 Avsteg från tillsynsavgifter för att främja företagsklimatet
av *Patrik Lundqvist* (S)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)
2024/25:1269 Insatser för att säkerställa att Hjälp-linjen fungerar
av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)
till socialminister Jakob Forssmed (KD)
2024/25:1270 Beredskapsfrågan för läns museerna
av *Ewa Pihl Krabbe* (S)
till kulturminister Parisa Liljestrand (M)
2024/25:1271 Den svenska myskoxstammen
av *Anders W Jonsson* (C)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)
2024/25:1272 Sveriges agerande för att motverka förföljelsen av Ahmadiya-muslimer i Pakistan
av *Johan Büser* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)
2024/25:1273 Röntgens roll och andra bedömningsgrunder vid åldersuppskrivning av asylsökande
av *Johan Büser* (S)
till statsrådet Johan Forssell (M)
2024/25:1274 AI-driven politisk desinformation
av *Aida Birinxhiku* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 18 juni

2024/25:1235 En mer dynamisk arbetsmarknad i Öresundsregionen

av *Erik Hellsborn* (SD)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson (L)

2024/25:1234 En demokratisk förvaltningspolitik

av *Sanna Backeskog* (S)

till statsrådet Erik Slottner (KD)

2024/25:1236 Förfogandelagen och kommuners och regioners möjlighet till beredskapsplanering

av *Lena Johansson* (S)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2024/25:1238 Kommunalförbundens roll i höjd beredskap

av *Lena Johansson* (S)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2024/25:1233 Implementeringen av EU:s nya kortsktdirektiv för husbilar

av *Niklas Karlsson* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1239 Ratificering av det globala havsavtalet BBNJ

av *Stina Larsson* (C)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1244 Regeringens ansvar för att upprätthålla folkrätten

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1243 Uppföljning av insatser för sjuka och arbetslösa

av *Åsa Eriksson* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:1240 Flygpassagerares rätt till ersättning vid strejk

av *Kadir Kasirga* (S)

till statsrådet Erik Slottner (KD)

2024/25:1241 Bidrag till arbetshjälpmedel

av *Jessica Rodén* (S)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:1242 Erkännande av det armeniska folk-mordet

av *Erik Hellsborn* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1246 Världsarvet Hälsingegårdar

av *Anders W Jonsson* (C)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2024/25:1248 Skatteverket som remissinstans

av *Laila Naraghi* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:1245 Cyberattacker mot SVT och konsekvenserna av public service-nedskärningar

av *Lena Johansson* (S)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2024/25:1249 Risk för påverkanskampanj i framtida rapport

av *Jacob Risberg* (MP)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Mats Persson (L)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 12.56.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar.....	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 5 Svar på interpellation 2024/25:712 om skydd mot skadlig nätpornografi.....	1
Anf. 1 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	1
Anf. 2 ÅSA ERIKSSON (S).....	2
Anf. 3 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	2
Anf. 4 ÅSA ERIKSSON (S).....	3
Anf. 5 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	3
Anf. 6 ÅSA ERIKSSON (S).....	3
Anf. 7 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	4
§ 6 Svar på interpellation 2024/25:704 om reglering av fotbollsagenter och koppling till organiserad brottslighet	4
Anf. 8 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	4
Anf. 9 LARS ISACSSON (S).....	5
Anf. 10 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	5
Anf. 11 LARS ISACSSON (S).....	5
Anf. 12 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	6
Anf. 13 LARS ISACSSON (S).....	6
Anf. 14 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	7
§ 7 Svar på interpellation 2024/25:715 om Transportstyrelsen och PEth-testerna	7
Anf. 15 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	7
Anf. 16 THOMAS MORELL (SD)	7
Anf. 17 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	8
Anf. 18 THOMAS MORELL (SD)	8
Anf. 19 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	9
Anf. 20 THOMAS MORELL (SD)	9
Anf. 21 Statsrådet ANDREAS CARLSON (KD).....	9
§ 8 Svar på interpellation 2024/25:700	10
§ 9 Svar på interpellation 2024/25:714 om kriget i Gaza och regeringens agerande	10
Anf. 22 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	10
Anf. 23 KERSTIN LUNDGREN (C)	10
Anf. 24 OLLE THORELL (S)	11
Anf. 25 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	11
Anf. 26 KERSTIN LUNDGREN (C)	12
Anf. 27 OLLE THORELL (S)	12
Anf. 28 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	13
Anf. 29 KERSTIN LUNDGREN (C)	13
Anf. 30 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	13
§ 10 Svar på interpellation 2024/25:718 om säkerhets- och mineralavtal mellan USA och Demokratiska republiken Kongo	14
Anf. 31 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	14
Anf. 32 LORENA DELGADO VARAS (V).....	14
Anf. 33 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	15
Anf. 34 LORENA DELGADO VARAS (V).....	15
Anf. 35 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	16
Anf. 36 LORENA DELGADO VARAS (V).....	16
Anf. 37 Statsrådet BENJAMIN DOUSA (M).....	16
§ 11 Bordläggning	17
§ 12 Anmälan om interpellationer	17
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	17

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	17
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 12.56.	18